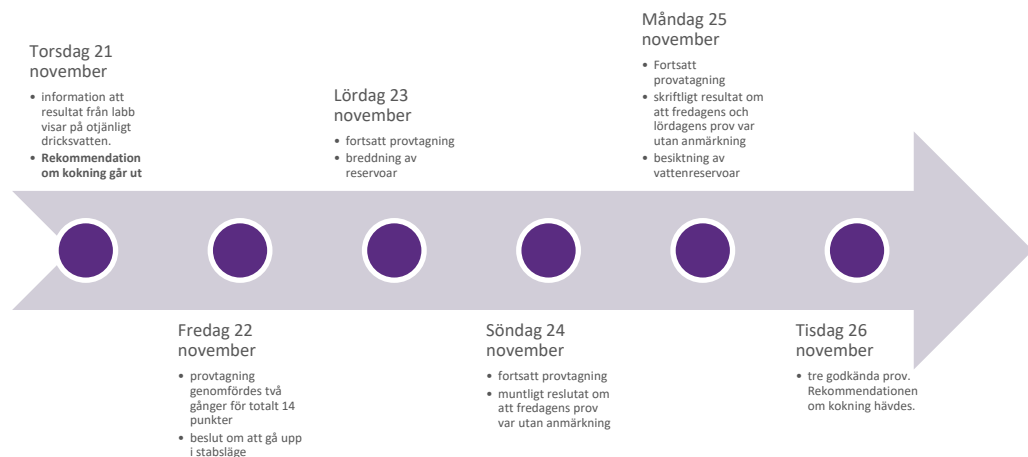

Välj mottagare.

Beskrivning av hantering med anledning av otjänligt vatten i Kumla kommun i november 2019

I denna skrivelse kommer vi att beskriva händelseförloppet efter att provresultat indikerade att vårt dricksvatten var otjänligt. Vi kommer också att på ett sammanfattande sätt besvara de frågor som ställts under störningen samt i nära anslutning till störningen.

Torsdag 21 november

Torsdagen den 21 november fick tekniker på vattenverket meddelande om att vårt vatten var otjänligt på grund av påvisade bakterier i analysresultat.

Resultatet var från ett extraproov som tagits den 19 november med anledning av att prov från den 13 november hade bedömts som tjänligt men med avvikelser.

Tekniker tog kontakt med VA-chef, som vidare kontaktade teknisk chef, förvaltningschef och kommundirektör. VA-tekniker informerade även personal inom Hallsbergs VA-enhet.

VA-tekniker sökte kontakt med laboratoriet senare på kvällen för att få en skriftlig rapport. Någon skriftlig rapport erhöles emellertid inte.

Kl 19.12 gick information ut på hemsida och Facebook med kokningsrekommendation av dricksvattnet.

Vid 21-tiden gick VMA (viktigt meddelande till allmänheten) ut. Meddelandet ringdes in 20.04.

VA-tekniker kontrollerade klorhalterna i Blacksta vattenverk och konstaterade att nivåerna av klor var adekvata.

En planering skedde under fredagskvällen för fortsatt provtagning och felsökning.

Fredag 22 november – söndag 24 november

Under fredagsmorgonen höll VA-enheten ett möte för att planera genomförande av provtagning.

Under fredagen påbörjades en "frågor och svar" där vi besvarade de mest frekventa frågorna. Verksamheten informerade även servicecenter för att vi skulle kunna möta oron som uppstod på bästa möjliga sätt.

För att säkerställa adekvata resultat beslutades att provtagning skulle ske både i verket och i ledningsnät. Provpunkterna valdes också för att säkerställa geografisk spridning och föra att täcka in hela nätet.

Kommundirektören beslutade att gå upp i stabsläge för att få en samlad bild då hela kommunen och samtliga förvaltningar var berörda av störningen.

Totalt 14 prover togs i två omgångar under fredagen.

Beslut fattades om att köpa extra provtagning via Örebro kommuns laboratorium för att få två rapporter att jämföra mot varandra.

Beslut fattades även om att fortsätta provtagningen under hela helgen (en gång dagligen). Dessa provtagningar skickade till två laboratorier för analys.

Lördag 23 november till söndag 24 november

Under natten mellan fredag och lördag gjordes breddning av vattenreservoararen: vattentorn och lågvattenreservoar. En breddning görs för att öka omsättning på vatten, vilket medför sköljning av vattentorn och nät.

Under lördagen gjordes en ny provtagning.

Under söndag den 24 november genomfördes nya provtagningar.

Muntligt besked lämnades från Örebro att fredagens prov var utan anmärkning.

Måndag 25 november

Måndag den 25 november skedde fortsatt provtagning. Eurofins har inte inkommit med några provsvar, utan de provsvar som lämnats var från Örebro kommuns laboratorium.

Ett skriftligt resultat från Örebro kommun lämnades avseende fredagens och lördagens prover – provsvaren var utan anmärkning.

Under måndagen beslutades även att göra extra besiktning av lågvattenreservoaren – besiktningen påvisade inga anmärkningsvärda avvikelser som kan ha förorsakat bakterier.

Ny provtagning genomfördes.

Tisdag 26 november

Tisdag 26 november fortsatte provtagningen. Vi fick också resultat från söndagsprovtagningen. Vi hade i och med detta tre godkända provtagningsresultat.

Kl 15.00 den 26 november beslutades att upphäva kokningsrekommendationen. Information på hemsida och Facebook uppdaterades i samband med detta. Krisledningsstaben upplöstes.

Kl 15.42 avaktiverades VMA av beredskapssamordnaren.

Information om detta delgavs Hallsbergs kommun.

Frågor kring vår kommunikation

Vi har fått ett antal frågor kring att VMA skickades för sent efter att förekomsten av bakterier upptäckts och att informationen nått kumla.se och Facebook tidigare. Vi har även fått önskemål om att vi ska använda även andra kanaler än ovan nämnda för att sprida information om viktiga störningar av samhällets funktioner.

Kumla kommun använder följande kanaler för att informera om samhällsstörningar:

- VMA
- Kumla.se
- Facebook.

Det är viktigt att vi säkerställer att våra vattenabonnenter får vatten av god kvalitet. För att skydda våra medborgare valde vi att lägga ut information i de kanaler som vi själva äger, så snart vi fattat beslut om att rekommendera kokning av dricksvatten.

Informationen i våra egna kanaler gick ut strax efter kl 19.00 och fick snabbt stor spridning tack vare aktiva läsare. VMA ringdes in av kommundirektören kl 20.04 torsdagen den 21 november.

Att skicka ett VMA är ett beslut som dagsläget kan fattas av ett fåtal funktioner inom Kumla kommun. Anledningen är att ett VMA är en ingripande informationsåtgärd som bara ska användas vid allvarliga störningar som påverkar våra medborgare. Det är då av vikt att den som kan aktivera ett VMA också har ett ansvar för verksamheten. Vi kommer att fortsatt utvärdera och utveckla vår organisation kring hanteringen av VMA vid framtida störningar. Bland annat kommer vi att följa upp vilka roller inom organisationen som bör ha möjlighet att aktivera meddelandet.

Efter att rekommendationen om kokning upphävdes fick vi fortsatt några frågor:

Behöver vatten spolvas i kranen innan vattnet kan drickas efter att kokningsrekommendationen hävts?

Frågan har besvarats i "frågor och svar" som finns på Kumla.se. Det svar som anges där är att extra spolningen inte behöver ske annat än för kranar som inte används regelbundet. Anledningen till denna rekommendation är att vatten hela tiden funnits i systemet och har använts för disk, tvätt, kokning m m. Även den breddningen som genomfördes av systemet under natten mellan fredag och lördag innebar genomspolning av systemet med ny tillförsel av vatten i våra ledningar.

Vi har även fått frågor om debiteringen för vatten kommer att sättas ner. Vi beklagar givetvis de besvär som händelsen har medfört för våra abonnenter. Dock är kommunens uppfattning att någon nedsättning av avgiften inte kommer att göras eftersom abonnenterna hela tiden har haft tillgång till vatten som kan användas för disk, tvätt, dusch med mera samt kunnat förtäras efter kokning.

Sammanfattande beskrivning av vattenverkets rutiner

Vattenverket har noggranna rutiner för säkerhet och hygien och det är tack vare dessa som vi har möjlighet att upptäcka eventuella avvikelser och kan garantera att vi har ett bra vatten i Kumla kommun.

Den provtagning som genomförs sker enligt Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter. Provtagningschema och riskanalyser finns framtagna och är enligt Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter. Provtagningschema revideras årligen.

Kumla kommun har avtal med ett labbanalysföretag som är ackrediterat för att analysera dricksvatten dit prover skickas enligt fastställt provtagningschema. Provtagningar utförs regelbundet av vattenverkets olika processteg. På ledningsnät utförs provtagning med geografisk spridning i kommunen för att få en god översikt. Provtagningspunkterna finns ofta i skolkök, vård- och omsorgsboenden samt liknande verksamheter. Extra provtagning utförs hos privata hushåll vid klagomål på missfärgning eller liknande.

För just de bakterier som varit aktuella i detta fall bedöms vatten som otjänligt som dricksvatten vid minsta lilla förekomst. Vi ser inte i våra första provsvar om förekomsten är utbredd eller liten, utan vid samtliga avvikelser på denna parameter bedöms vattnet som otjänligt.

Olika typer av prover tar olika lång tid att analysera. Detta beror på att odlingen tar olika lång tid beroende på vilken bakterie som ska påvisas. Utöver själva tiden som odlingen tar tillkommer även tid för transport och analys vid laboratoriet.

Andra rutiner som finns inom vattenverket utöver provtagningar är exempelvis:

- Krav på att personer som vistas i vattenverket endast har kläder avsedda för livsmedelslokaler
- Löpande hälsoprover genomförs av personal samt andra personer som vistas i vattenverket.
- Löpande besiktning på vattenreservoarer
- Egenkontrollprogram finns gällande vilka kontroller som ska genomföras löpande
- VA-personalen är utbildad i provtagning och dricksvattenhygien.

Frågor rörande våra löpande rutiner för provtagning

För att informera om kvaliteten på vårt dricksvatten har vi som rutin att lägga ut våra validerade provresultat på vår hemsida. I samband med att dricksvattnet blev otjänligt uppdagades att vi av misstag inte publicerat validerade provtagningsresultat från den 23 oktober. Vi kommer framöver att säkerställa att provsvaren läggs upp så snart de validerats. Detta har uppmärksammats både i mejlfrågor, Facebookkommentarer samt frågor som ställts till vårt Servicecenter. En person har i mejl till samhällsbyggnadsförvaltningen konstaterat att provet den 19 november avviker från vårt kommunicerade provtagningsintervall om fjorton dagar.

Avvikelsen beror på att vid det ordinarie provtagningstillfället den 13 november visade resultatet att provet var tjänligt men med anmärkning. Resultatet visade ingen förekomst av bakterier som kan orsaka magsjuka. Rutinen då provsvar har anmärkning är att omprov ska göras. Den 19 november gjordes en ny provtagning, resultatet från detta prov är grunden till varför kokningsrekommendationer för dricksvattnet genomfördes.

Gällande de provsvar som lämnades till kommunen den 21 november, efter provtagning genomförd den 19 november har vi fått frågor om vi kan säga hur pass otjänligt vatten var. Av de första analyser som laboratoriet lämnade till kommunen framgår endast *om* bakterier påträffats som gör vattnet otjänligt. Den validerade analysen som nu kommit in från laboratoriet visar att halten av bakterier som kunde orsaka magsjuka enligt vår bedömning var för hög (20 cfu/100 ml). Vår bedömning grundar sig på att om vårt vatten överhuvudtaget *har* påverkan av denna typ av bakterier blir vattnet direkt klassat som otjänligt och kokrekommendation införs som en försiktighetsåtgärd.

Vi har fått synpunkter per mejl på att dricksvattnet kontrolleras för sällan. Våra rutiner utgår, som framkommer i denna skrivelse, från Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten. I och med att vi hade en avvikelse enligt prov som genomfördes den 13 november gjordes, i enlighet med våra rutiner ett uppföljande prov den 19 november då det också påvisades förekomst av bakterier som gjorde dricksvattnet otjänligt. Vi kommer nu att intensifiera provtagningarna som en extra försiktighetsåtgärd.

Frågor om orsak till att analysrapporten påvisade förekomst av bakterier som gjorde vattnet otjänligt.

Vi har fått frågor både via mejl, Facebook, och vårt servicecenter kring orsaken till varför provsvaren påvisade bakterier som gjorde vårt dricksvatten otjänligt. Dessa frågor kan vi ännu inte besvara utan vi behöver fortsatt genomföra underökningar och utredningar och att leta efter möjliga felkällor.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Christina Gustavsson
Förvaltningschef

Stefan Alander
Verksamhetschef tekniska